

Z d
2321

XX

17/12

17/12

17/12

X. 66. Q. N. 266, 25

M. I, 5. 11, 482.

F A T A
PETRI RAVENNATIS
PER GERMANIAM.

QVIBVS EXPOSITIS

V I R O

MAXIME REVERENDO AMPLISSIMO DOCTISSIMOQVE

D O M I N O

M. IOHANNI GOTTLOB
S T E R N I O

BISCHOFFSWERDENSIS ECCLESIAE PASTORI PRIMARIO ET
DIOECESEOS SVPERINTENDENTI CLEMENTISSIME
CONSTITVTO

NOVOS HONORES

QVOS

ADIIT DOM. QVINQVAGES. A. O. R. MDCCLXXVII.

EX ANIMO GRATVLANTVR

PASTORES ATQVE DIACONI

ECCLESIARYM EPISCOPI INSVLAM CIRCVMIACENTIVM VTRIVSQVE
CIRCVLI HVIVS EPHORIE

INTERPRETE

M. CAROLO CHRISTIANO GERCKENIO

PAST. STOLPENS. ET DIOECES. BISCHOFFSWERDENS. ADIVNCT.
PRIMAR. SOCIETATI DRESDENS. CHARITATIS AC
SCIENTIAR. ADSRIPT.

DRESDAE

EX OFFICINA HARPETERIANA.

PETRI RAVENNATIS

F A T A

PER GRAM...

QUIBUS EXPOSITIS

V I R O

MAJESTATE REVERENDO AMPLISSIMO DOCTISSIMO VE

D O M I N O

M. JOHANNI GOTTLIBO

STERONIO

PLACENTINENSIS ECCLESIAE PASTORIS IMMENSIS

NOVORORUM

AD PETRI DOM. QVIN. MDCLXXVII

EX ANIMO...

PASTORIS ATQUE DIACONI

SCIENTIAM...

INTERPRETE

M. CAROLO CHRISTIANO GERCKENIO

PHILOSOPHO ET THEOLOGO SACHSIAE...

PRIMUM...

SCIENTIAM...

DRESDAE

EX OFFICINA...

§. I.

Instituti ratio.

Cum ante paucos annos de PETRO RAVENNATE, equite auro & iuris utriusque doctore celeberrimo, ex illustri *Thomaiorum* familia oriundo, publice differerem per epistolam Admodum Reverendo Domino M. IMMAN. FRID. GREGORIO, ecclesiae Laubanensis nunc Archi-Diacono bene merito inscriptam, a) id praesertim in animo fuit, ut excitarem doctos historiae literariae amatores ad diligentius perscrutanda ea, quae in rebus ad PETRVM nostrum pertinentibus maiori luce adhuc indigere viderentur. Exposui hunc in finem dubia mea circa professoris publici munus, quo functus esse dicitur PETRVS RAVENNAS in academia Vitembergensi, a Principe Electore Friderico Sapiente recens condita. Nec omnino nulla proferenda putavi argumenta, quibus contenderem, eximendum esse PETRVM RAVENNATEM ex indice Professorum Vitembergensium. Ac primam quidem ad silentium scriptoris domestici, ANDREAE SENNERTI, provocavi, qui certe in *Athenis Vitebergensibus* hujus nostri RAVENNATIS non omnino oblitus fuisset,

A 2

cum

a) Prodiit *Dresdae* ex officina Herpetiana a. 1773. plag. 1. in 4. sub tit. ad hi-

storiam Petri ac Vincentii Ravennatum Collarium.

cum tamen VINCENTII, filii, mentionem faceret iteratam. b) Quod vero maius erat, ipsius PETRI nostri testimonium allegavi, in carmine ad illustrissimos Saxoniae principes, lectioni eiusdem de potestate summi pontificis & Romani Imperatoris, *Erfordiae* anno MDIII. 4°. typis exscriptae, c) adfixo, ita canentis:

Ad vos doctores: ad vos venere Poëta.

Cum veniunt, omnes premia certa ferunt.

Me quoque quod legerem vestra petiistis in urbe,

Lecturus certe, si licuisset, eram.

Sed me facta Deo tenuerunt vota potenti,

Legibus hæc finem ponere vota iubent.

Me claustrum expectat, statui quo ducere vitam:

Sic anime ut tantum sit mihi cura mea.

His argumentis permotus plane negavi, ordinarium docendi munus in academia Vitembergensi unquam obiisse PETRUM RAVENNATEM, sed, destinatum sibi quidem a gratiosissimis principibus declinasse decenter, arbitratus sum. Nec defuere inter eruditos, qui meam suo calculo probarent sententiam, e quibus, ut alios præteream, supra laudatus GREGORIUS, rationibus rite subductis, etiam publice fassus est, se mecum sentire. d) Postquam vero ab illo tempore plura PETRI nostri scripta, eaque rariora hodie, ipse perlustravi, extra omnem dubitationis aleam positum esse vidi, eundem RAVENNATEM publici doctoris munere functum, inter professores iuris primarios academiae Vitembergensis præcipuum locum iure suo obtinere: id quod hæc scriptio copiosius mihi demonstrandum fuit, PETRI RAVENNATIS fata per Germaniam exposuero.

§. II.

- b) SENNERT. l. c. pag. m. 56. & 136. 4. §. IV. & Corollarium meum supra cit. pag. 7.
- c) cf. Rever. mihiq; amicissimi Dni. M. IMMAN. FRIDA. GREGORII *Spicilegium ad historiam Petri Ravennatis*. Lauba 1772. d) In *Responsione subitaria ad Corollarium meum supra cit.* Lauba edita a. 1773. pl. I. 4.

§. II.

Qua occasione in Germaniam venerit PETRVS RAVENNAS.

Vt autem ordine procedamus, ante omnia explicandum erit, qua occasione ex Italia venerit PETRVS RAVENNAS in Germaniam. Ducem hac in re sequemur ORTWINVM GRATIVM, e) cuius nomen Epistolæ illæ Obscurorum Virorum famosum satis reddidere, auctorem quippe libelli, qui *Criticomastix peregrinationis Petri Ravennatis* ab ipso inscribitur ac prodiit *Coloniæ* a. MDVIII. fol. min. ad calcem operis PETRI RAVENNATIS, *Alphabetum aureum* dicti. f) Et quis quæso hunc reprobare testem tentabit, qui modo memoratum libellum, defendendi PETRI RAVENNATIS causa, ante oculos eiusdem, compositum & ab ipso PETRO, ut infra dicendi locus erit, approbatum divulgavit? Refert autem auctor ille, PETRO nostro in Germaniam proficiscendi occasionem oblatam esse per Bogislaum X. Pomeraniæ Ducem. Is ex more sæculi sui, iter sanctum in Palæstinam fecerat, anno MCCCCXCVI. exeunte, g) multis nobilibus eum comitantibus. Redux ex itinere transit Venetias, & cum in hac urbe doctorum hominum confluxum videret, quæsitviti ibi summo cum studio virum fama ac eruditione clarum, qui secum

A 3 in

e) Fortasse non inamenum erit, hoc loco adponere ea, quæ ipse GRATIVS in Fasciculo rerum expetendarum ac fugiendarum a. 1535. fol. sine mentione loci edito, pag. 239. de se narrat: *Ego Ortwinus a Græs, ex antiqua Gratorum familia, diocesis Monasteriensis, (id quod propter obscuras nebulones & fædas eorum epistolæ, a sede Apostolica iam pridem condemnatas, non sine causa dixerim,) in Holtwick prope Cosfeldiam, patre seculari Friderico a Græs prognatus, & Davenriæ in diocesi Trajectensi, sub ferula Alexandri Hegii, viri mediæ fidius in utraque lingua & doctissimi & optimi, illic tunc Gymnasarchæ, bonis a puero litteris*

altus ac probe enuricus, & ob ipsum vulgo Davenriensis cognominatus &c. &c.

f) Plura de hoc paullo infra. Sed & libri titulum exhibet b. A SEELLEN in *Selectis litterar.* edit. sec. *Lubec.* 1726. 8. pag. m. 680. not. 6. ubi tamen ultima duo verba: *Gualtherus Tangherius*, delenda sunt, utpote huc non pertinentia. Caterum annum editionis 1507. facit, id quod secus se habet, nec meminit adjecti libelli ORTWINI GRATII, qui tamen in primis memorari debuisset.

g) cf. DAV. CHYTRÆI *Chron. Saxon.* Part. I. edit. *Rostoch.* 1593. 8. pag. m. 249.

in Pomeraniam migraret ac collapsam rem academiæ Gryphicæ restitueret sua doctrina atque auctoritate. Nemo aptior huic negotio gerendo visus fuit PETRO RAVENNATE, qui tum temporis in celebri Gymnasio Patavino iura docebat summo cum applausu. Nec immerito famam consecutus fuit satis magnam hicce Noster, ob stupendam memoriam *b*) & iuris scientiam haud vulgarem per omnem Italiam commendatus. Præceptorem habuit ALEXANDRUM de TARTAGNIS, de IMOLA *i*) dictum, quippe qui sua ætate omnium iure consultorum doctissimus clarissimusque putabatur, quemque iuris utriusque monarcham ac principem nominare solebant. *k*) Hunc audivit tanta assiduitate atque diligentia, ut anno ætatis suæ vigesimo iuris civilis codicem edidicerit totum, ita, ut memoriter pensum quodvis ab unoquoque citatum potuerit recitare. Exemplum hujus rei dedit coram universitate Patavina frequenter congregata, quale nemo unquam viderat, & notatu dignum est, quod ipse RAVENNAS de hoc spectaculo refert: *Alexander de Imola præceptor meus in legibus, per longum spatium stupens tacuit, deinde se cruce signavit, & omnes certatim ad me amplectendum currebant.* Demum

post

b) Extat eius libellus primum in Italia editus, postea vero sæpe recusus, sub tit. *Artificiofa Memoria clarissimi I. V. D. & militis domini PETRI RAVENNATIS, per quam facillime multa memoriter teneri & dici possunt.* Auctor ipse statim in initio gloriatur ita: *Et cum una sit Fœnix, & unus sit iste libellus: libello, si placet, Fœnicis nomen imponaris.* Duplex autem mihi ad manus est libelli editio. Prior litteris Gothicis impressa in 4. sine mentione loci, anni ac typographi. Posterior vero litteris Romanis excusa est Erfordia per Wolfgangum Schenck anno MD. eadem forma. Conf. etiam, quæ habet b. SCHOETTGENIUS in *continuat. FABRICII, bibliorb. mediæ & infimæ latinæ*, lib. XVII, pag. 165. seqv.

i) Cognomen accepit a patria, quæ urbs est Italiæ non ignobilis, in Statu Ecclesiastico prope Ravennam sita, cum castro antiquissimo. *Forum Cornelli* olim dictus est locus, de quo ita HIERONYMVS RUBEVS *hstor. Ravennar.* libr. III. edit. Vener. 1589. fol. min. pag. m. 177. *Clevis, Longobardorum rex, Forum Corneli rec. discarum, Imolanque novo nomine, ab arce, quam exruxerat, vocatum, Ravennæ, quasi perpetuum stimulum, opposuit.*

k) v. *Merckwürdigkeiten der Königl. Bibliothec zu Dresden* Vol. II. pag. m. 530. sub no. 712. ubi & passim eiusmodi eloquia invenies v. c. pag. 323. 343. 397. &c.

post paucos dies, ita pergit Noster, cum vacaret lectura institutionum, ab omnibus scholaribus, ad quos pertinet electio, ad illum locum electus fui, & illam lectionem per quatuor annos legi magno concursu auditorum, & etiam eorum, qui me erant antiquiores in studio. Et in XXIV. anno etatis meae assumpsi gradum in utroque iure, deinde semper legi aut in iure canonico, aut civili, usque ad haec tempora in dicta universitate Patavina, Pisana & in ista, in qua impraesentiarum utrumque ius lego &c. &c. l) Hunc ergo virum in tanta celebritate versantem, per legatos etiam commendatum, Bogislaus Dux ad se iubet arcessi, eique facile persuadet, ut secum abeat in Pomeraniam atque gubernet academiam Grypticam, quam efflorescere magis cupiebat optimus princeps.

§. III.

Aegre dimittitur ex Italia. Litterae Ducis Venetorum.

Sed unum ob stare videbatur. Summus Venetorum Magistratus, qui gloriam academiae Patavinae, suae ditioni subiectae, indies augeri fama & eruditione PETRI RAVENNATIS probe sciebat, movendus erat, ut in eius discessum ex universitate litteraria, modo nominata, consentiret, id quod aegre facturus esse credebatur. Id autem in se recepit laudatus Pomeraniae Dux BOGISLAUS. Nec quievit, donec voti sui compos fieret. Annuit tandem precibus eius Venetorum Dux, AVGVSTINVS BARBADICVS, his usus litteris ad academiam PETRO nostro valde honorificis, quas exhibet nobis ORTWINVS GRATIVS: m)

Illustrissimus Pomeraniae Dux, nostri amantissimus, a nobis dudum impetravit, quod doctori nostro eximio, domino Petro Ravennati apud nos Patavii magna cum solemnitate indies legenti, hinc secum solvendi veniam impertiremur. Pecimus id quidem animo repugnante. Attramen

nos

l) cf. A SEEDEN *loc. cit.* pag. m. 679. f. & DN. GREGORII *Spicileg.* §. III. not. q.

m) *loc. cit.* fol. 106. a.

nos partim adhortatione principis impulsis, partim bene meritis tanti doctoris commoti, hunc cum nostro collegio Duci Bugislao honorandum committimus. Illi vero tantisper lectionem ordinariam observaturi, donec in patriam saluus revertatur. Idque commodius fiat de altero, qui munus iam legendi desertum prosequatur, advigilabimus.

§. IV.

Gryphiswalde docet cum laude. Car inde abierit? Litteræ Ducis Pomeraniæ.

Rebus suis compositis nunc in Germaniam, una cum Duce BOGISLAO, iter aggreditur PETRVS RAVENNAS, uxore LYCRETIA, filio inprimis, VINCENTIO, I. V. D. n) reliquisque liberis eum comitantibus & dulce natale solum cum magno sui desiderio relinquuntibus. In itinere substitit aliquantisper Lubecæ, ibidemque solemnem habuit lectionem, quam carmine in hujus civitatis laudem obsignavit. o) Venit tandem ad urbem Gryphiswaldam, in qua summo cum gaudio, summoque cum plausu ab omnibus exceptus est. Professoris primarii munus atque Rectoris Magnifici honores mox in se suscepit, iubente ita BOGISLAO, principe suo gratiosissimo, & omnia egit ibidem, quæ ad incrementum & gloriam hujus universitatis litterariæ ullo modo facere viderentur. Vixit hoc loco inde ab anno MCCCCXCVIII. per aliquot annos, summa cum laude, quam & docendo & scribendo consecutus est, unde & varii historiæ litterariæ Pomeraniæ scriptores honorificam eius mentionem fecere. p) Interea accidit, ut liberi, quos secum adduxerat ex Italia, immatura morte Nostro eriperentur. q) Hæc tristiora fata eum

n) Ita disertis verbis CHYTRÆVS l. c. Anno 1498. in patriam reversus, (Bogislau) adduxit secum ex Italia PETRVM RAVENNATEM, & filium ipsius, VINCENTIVM, Juris Doctores, per quos academia Gryphiswaldensis celebratam auxit.

o) Integrum carmen vide in SEELENII *Sel. litterar.* p. m. 682. seqq.

p) Nominat eos sæpe laudatus GREGORIVS in *Spicilleg.* §. III. not. p. quibus addi potest CHYTRÆVS *loc. cit.*

q) Ita GRATIVS habet l. c. fol. 106. a. qui tamen de filio, VINCENTIO, atque filiola, adhuc superstitibus, dum Vitembergæ doceret pater, paullo infra loquitur fol. 107. b.

eum valde affligerunt & occasionem de reditu in patriam cogitandi præbuerunt. Instat LUCRETIA UXOR, nec cessat precari, ut rediendi veniam petat a principe suo, qui, invitus licet, annuit tandem, & equo egregio centumque aureis donatum sequentibus litteris gratiosissime dimisit: r)

¶ Redit ad Italiam Petrus Ravennas, & multiplicis doctrinæ vir, & utriusque iuris interpres egregius, quem nos ex Italia conduximus, ut utrumque ius in nostra universitate Gripswaldensi miro quodam modo profiteretur. Vbi cuncta simul, quæ vel ad summos honores, vel ad perpetuæ laudis dignitatem attinent, ubertim consecutus, nobis merito indissolubili amicitie vinculo constringitur. Qua de re cum ipsum non modo diligamus sed amemus, cumque constitutum hic tempus & præstanter & innocenter absolverit, omnes principes Italia, omnes urbes, castra, conventiones, incolas, religiosos, omnisque seculares & oramus & hortamur, ut læto illum vultu, nostri (si ita vultis) intuitu, vel illius saltem non inmemores, eundem suscipere velitis, eumque ac suos omnis tutari, defendere, complecti, fovere atque ab omni incurusione illesos conservare.

§. V.

Scripta P. R. circa hoc tempus edita.

¶ Antea vero, quam PETRI RAVENNATIS e Pomerania discedentis ulteriora persequamur fata, haud incongruum erit, de scriptis eiusdem, hoc ipso tempore, quo apud Gryphiswaldenses constitutus fuit professor publicus, divulgatis fieri mentionem. Pertinent huc potissimum *Aurea Opuscula*, quorum editio mihi ad manus est satis antiqua, litteris Gothicis, haud dubie circa annum MD. in forma quater complicata, plag. X. expressa, sed neque locum, neque typographum, neque annum indicat. Inscriptio talis est: *Aurea opuscula Celeberrimi Iuris utriusque Doctoris & Equitis aurati domini Petri Ravennatis Itali in vniuersitate Gripswaldem utrumque Ius*

r) v. GRATIVS l.c. fol. 107. a.

ordinarie legentis. Quod ad contenta huius voluminis attinet, statim sub initium occurrit in eo: *Sermo domini Petri de Ravenna, I. V. D. Equitisque aurati, quem habiturus erat de mandato religiosissimi patris & domini, dni. Martini dignissimi Episcopi Caminenn. Decretorum doctoris consumatissimi. In Sinodo per ipsum celebrata. Sed iusta causa impediens, quæ tamen sibi est incognita, illum recitare non potuit.* In huius orationis introitu prædicat auctor laudes Episcopi Caminensis, qui Synodum hanc coëgerat. Has tantas esse ait, ut, licet duabus suis inculis orationibus conatus fuerit exponere easdem, vix tamen unam de centum attingere potuerit. Addit præterea: *Non, quæ episcopis conveniunt per partes, sed, quod rarissimum est, cuncta Martino fuere concessa. O utinam christiænæ religioni datum fuisset desuper tales habere prælatos!* Fuit autem tum temporis ecclesiæ Caminensis episcopus MARTINVS CARITIVS, Decretorum Doctor, Colbergæ natus, qui anno MCCCCXCVIII. *Benedicto a Waldstein* successor datus fedit in hoc episcopatu usque ad annum MDXX. s) Hunc igitur præfulem commendat PETRVS noster clericis congregatis, utpote dignissimum, cuius exemplum sequantur. Deinde ostendere pergit, quid velit sancta religio, quid iura pontificum, quid velit honestas ab omnibus iis, qui sacerdotio fungantur. Vtitur hunc in finem non modo auctoritate codicis ac interpretum eius, sed & testimoniis Scripturæ S. atque veterum auctorum tanta copia adductis, ut eruditionem hominis, hac præsertim ætate, iure miretur. Nec vitia clericorum sui ævi tacet, sed cum gravitate, viro bono digna, reprehendit, eorum negligentiam & pravos mores severe accusans, quapropter ei in catalogo testium veritatis ante reformationis tempora, quem FLACIVS ille ILLYRICVS concinnavit, non ultimus assignandus foret locus. t) Hunc sermonem excipiunt:

s) vid. CHYTRÆVS l. c. pag. m. 250. & 252

t) Specimen huius rei daturi allegabimus locum plag. A5a. extantem, ubi ita

auctor loquitur: *O quot miseri clerici in Italia, in Francia, in Hispania & cæteris regionibus velocius sagitta currunt ad rarias oras propter incontinentiam, nec ad hoc adver-*

piunt: *Solutiones cum suis canonibus & legibus ad argumenta & allegationes, quae sunt in disputationibus & in confessorii iudicium, de quibus in fine ita auditores suos adloquitur auctor: Ne libellus iste sit sine speciali nomine, illum libellum florum appellabitis.* Sed iudicium de ejus valore esto penes eos, qui iuris scientiam tenent.

Speculat insuper ad tempus, quo PETRVS noster RAVENNAS docuit in academia Gryphica, aliud eius opusculum: *de immunitate ecclesiae* anno MCCCCXCIX. *Lubeae* per Mag. *Lucam Brandis* typis exscriptum in fol. id quod SEELENIVS VI. C. recenfer, v) unde hac opera nunc facile superfedemus.

§. VI.

In academiam Vittembergensem trahitur.

Diximus supra, PETRVM RAVENNATEM Gryphiswalda abeuntem, id quod factum est sub initium anni MDIII. plane in animo habuisse, patriam suam, Italiam, repetere. Sed eundem est, quo fata trahunt. Considerat enim paullo ante novam academiam Vitembergæ princeps Elector Saxoniae Fridericus III. Qui, x) cum ingenio & sapientia excelleret, & litteras ipse intelligeret & amaret, easque in gubernatione maximo usui esse perspiceret, & Maximilianum Imp. qui omnium liberalium artium ac praecipue historiarum

B 2

studia

advertunt, & quid proderit illis, in sortem domini fuisse electos? *Gratias ingentes ago deo meo, quia non permisit me clericalem vitam ducere. Nam defuncta uxore mea prima suadebant amici & propinqui, ut curiam peterem, dicentes, quod evaderem in magnum virum. Non enim, dicebant ipsi, tibi deerant episcopatus, non abbazia, non praelatura: quod constanter facere recusavi, & ut penitus esset incapax, secundam duxi uxorem. Nesciebam enim me ipsum, quod se-*

cissem, ut aliqui faciunt, & forte peius. Malui potius in matrimonio vivere cum paucis reditibus, quam amplissimos beneficiorum redditus possidere & incontinentem vivere. Nec unquam me facti panituit, & si erravi, libenter erravi.

v) in *Selectis litterar.* edit. cit. pag. m. 678. seqq.

x) Vxor verbis DAV. CHYFRATI in *Chron. Saxon.* Part. I. p. m. 330. f.

studia in Germania excitavit, & aliquoties in comitiis electores hortatus erat, ut singuli in suis ditionibus academiam conderent, auctoritate & exemplo invitaretur, & fratrem Ernestum Archiepiscopum Magdeburgensem monitorem assiduam haberet, post diuturnam consultationem, multis dehortantibus, sed D. Mellerstadio, ipsius medico, & Iohanne Staupicio in primis negotium urgentibus, anno MDII. die XVIII. Octobris, solemni ritu introductam ibi academiam inchoavit. Omnis autem principis cura in eo versabatur, ut doctissimos quosque in hac litterarum sede constitueret viros, qui iuventutem cum fructu docerent & novæ simul academix promoverent incrementum. Cum igitur de PETRI RAVENNATIS re-
ditu in patriam audiret, misit exemplo, qui persuaderent ei, ut Vitembergam veniret, ac publici Professoris munus sibi imponi pateretur. Mutavit ergo proficiscendi in Italiam consilium P E T R V S noster tanti principis fama atque gratia excitatus, ac venit Vitembergam, in cuius suburbio Elector cum fratre Iohanne ipsum expectabat: Ardebant enim omnes desiderio videndi & audiendi virum, cuius nominis celebritas huc usque Italiam pariter ac Germaniam implevisset. Venit autem, ut mihi quidem videtur, non eo animo, ut maneret ibidem, sed potius, ut hospitis instar diverteret apud Vitembergenses, inter quos etiam suæ doctrinæ specimen, prælegendo publice, extare voluit, quod idibus Majis a. MDIII. dedit, lectione facta memoriter *de potestate summi Pontificis & Romani Imperatoris, in præsentia*, ut ipse scribit, *illustrissimorum principum Saxonie Friderici electoris dignissimi & Ioannis, ejus fratris, & ducis Luneburgensis, astante tota universitate Wittenburgiense.* y) Nam de mente P E T R I dubitare nos non sinunt verba, quibus utitur in car-

y) cf. GREGORII V. C. *ad historiam Perri Ravennatis Spicileg.* §. IV. not. f. qui nos docuit, lectionem illam eo ipso anno 1503. impressam esse Erfordie per *Wolfg.*

Schenek, plag. 2. in 4. quæ tamen etiam *Sermonibus extraordinariis Auctoris* infra citandis adjecta legitur plag. Min 1b. edit. *Colon.* 1507. 4.

carmine ad principes Saxoniae §. I. hujus dissertationis nostrae iam allegato;

Me quoque, quod legerem, vestra petiistis in urbe:

Lecturus certe, si licuisset, eram.

Exinde satis apparere olim arbitratus sum, PETRUM RAVENNATEM professoris publici munus plane repudiasse, quam opinionem meam in *Corollario ad historiam Petri ac Vincentii Ravennatum* supra citato demonstrandam quidem sumsi, nunc autem retractandam esse vidi, postquam plura in manibus habui documenta, quibus evincitur, PETRUM nostrum illo non privandum esse honore, nec attendendum scriptoris domestici, ANDREÆ SENNERTI, silentium, in indice Professorum Vitembergensium, qui iura docuerunt, PETRI RAVENNATIS nomen omittentis. *) Quamvis enim ordinarium docendi munus in initio recusaret, victus tamen principum precibus atque promissis clementissimis, illud in se tandem suscepit.

§. VII.

Vitembergæ docuisse probant Sermones.

Hujus rei testimonium perhibent omni exceptione maius docti sermones, quos habuit Vitembergæ & typis excubandos curavit PETRVS noster. Prima eorum editio *Vitembergæ* anno MDV. *Hermannii Trebelii*, Ifenacens. studio facta esse dicitur, quam ego non vidi. a) Sed alia editione usus sum beneficio viri perillustris, quem ob natalium splendorem & litterarum amorem summum non minus, quam ob plura egregii sui favoris atque patrocinii documenta mihi exhibita gratiosissime, a multis inde annis pie veneratus sum, *Coloniensi* nimirum, quæ prodiit in *litteratoria officina ingenuorum liberorum Quentell*, anno MDVII. 4. Ea titulum hujus operis plenior! *Sermones Extraordinarii & pulcherrimi. cum mul-*

B 3

tarum

*) in *Atbenis Vitemberg.* p. 136.

a) cf. Dn. GREGORII *Spicileg.* §. IV. not. y.

tatum rerum & historiarum copia Clarissimi & excellentissimi Viriusque iuris Doctoris. miranda memoria prediti. Equitisque aurati splendidissimi Petri Ravennatis Itali. quos diebus festis suis auditoribus pronunciauit in Vniuersitate Wittenburgensi. assidentibus quoque Serenissimis Principibus & Illustrissimis Saxonie Ducibus Foederico Electore & Ioanne fratribus. Novissime autem eos pronunciauit in Celeberrima uniuersitate Colonienfi. que tanquam Regina caput extulit. inter alias Germanie Vniuersitates. Et in hoc volumine continentur etiam opuscula hec eiusdem doctoris Repetitio ca. Inter alia. de immun. eccle. Libellus de potestate Pape & Imperatoris. Clypeus contra Gajum Doctorem.

H. T. b) ad Lectorem

Nescere vis Petri quid possit docta Minerva:

Hoc lege Dedaicum munus opusque novum.

In hac editione sermones XXIV. continentur, qui sequenti ordine a pagina 1. ad 121. leguntur, ita ab auctore inscripti: 1. de verbo Dei. 2. de contemptu mundi. 3. de immortalitate animarum. 4. de veritate inferni. 5. de veritate fidei catholice. 6. de dignitate fidei catholice. 7. contra affirmantes, plures esse deos. 8. contra Mahumetum. 9. contra Iudeos & alios infideles, quod in diuinis est pluralitas personarum & Trinitas determinata. 10. contra Iudæos, quod Christus fuerit verus Deus & verus homo. 11. de Antichristo. 12. de iudicio universali. 13. de resurrectione corporum. 14. de morte. 15. de misericordia Dei. 16. de ira Dei. 17. contra blasphemiam. 18. de eleemosyna. 19. de honore parentum. 20. contra superbiam. 21. contra luxuriam. 22. sine titulo. 23. compositus ex dictis gloriosus doctoris de Aquino, cum additionibus Iuris. 24. ex nonnullis quotidianis dictis Proverbiorum Salomonis & Ecclesiastici, cum additionibus secundum ordinem Alphabeti. Hosce sermones ad unum omnes ita incipit auctor: *In nomine Domini nostri Iesu Christi ad omnes*

b) Hermanni Trebelii, utpote primi editoris, nomen indicant hæc litteræ, ut ex sequenti pagina patet.

actus nostros progrediamur &c. & plerumque sequentibus, sive parum mutatis verbis finit: *Dum tempus habemus, operemur bonum. Festinant enim tempora, festinemus & nos. Gratia & pax domini nostri Iesu Christi sit semper cum omnibus nobis. Amen.* Memorati autem sermones prouti b. OLEARIO digni visi sunt, quorum auctorem inter scriptores ecclesiasticos referret: c) ita nobis testantur id, quod adhuc in dubium vocavimus, professoris publici munus apud Vitembergenses obiisse PETRUM RAVENNATEM.

§. VIII.

Dubia removenrur.

Sed dubitandi de eo occasionem dedit ipse Noster verbis, quibus usus est in carmine ad principes Saxoniae supra allegato: d) Illud etiam extat in libro Sermonum, de quo locuti sumus, at cum mutatione notatu digna. Omisit enim hoc loco RAVENNAS distichon quintum, sextum atque septimum, ita, ut post verba:

— — — *præmia certa ferunt:*

statim sequeretur distichon octavum:

Pergite, nam superi &c. &c.

& sic ad finem usque. Idque non sine gravi causa factum esse, quivis facile perspicier: Cum enim ulterius progrediendi mentem mutaret PETRVS noster, & publicum docendi munus sibi imponi pateretur apud Vitembergenses, mutandi etiam fuere versus alio tempore, alioque animo ab ipso compositi, unde sententiae nostrae, quam supra posuimus, non leve pondus accedit. Inter hæc mirari satis non possumus, quo modo factum sit, ut de eo plane nihil referrent neque SENNERTVS, neque CHYTRÆVS, cum tamen

uterque

c) in *Biblioth. Scripior. ecclesiast.* Tom. II. pag. 117.

d) Integrum legipotest apud Adm. Rev. GREGORIVM in *Spicilegio* sæpius citato, § IV. not. f.

uterque VINCENTII RAVENNATIS, filii PETRI nostri, meminere, cui etiam inter Professores iuris non modo ab utroque, sed & inter Rectores academiae Vitembergensis locum a SENNERTO^e) adsignatum esse videmus. Ita enim scribit CHYTRÆVS^f) de initiis academiae Vitembergensis disserens: *Professores & Decani facultatum primi celebriores fuerunt: in Theologia, F. Ioannes de Staupitz, Augustinianus, Doctor Tubingensis. Hermannus Cæsar, Stolbergensis. Petrus Lupinus, Canonicus Witteb. In Iure: D. Wolfgangus Stæhelin, Roteburgensis ad Neccarum, Tubingæ promotus. Ambrosius Vollandus de Gruningen, primus in iure civili ordinarius, ad quos sequenti anno VINCENTIUS RAVENNAS, Italus, accessit, quem ante aliquot annos Bogislaus, Pomeranie dux, ex Italia secum adduxerat, & post hunc Henningus Godeus, Erpbordianus, ex quorum schola Gregorius Pontanus, Hieronymus Schurffius, Benedictus Pauli & similes prodierunt.* Nostra quidem sententia tam illustre PETRI RAVENNATIS nomen non erat omittendum, cum Vitemberga potius de hoc professore suo non immerito posset gloriari.

§. IX.

Vterior probatio.

Supereff aliud argumentum ad comprobandum id, quod de mutato animo PETRI RAVENNATIS, Vitembergæ remanentis, diximus. Id ipse fatetur in alio carmine ad principes Saxoniae post Sermones supra recensitos, *g*) quod integrum hoc loco adponere lubet, ut & felix PETRI nostri in poësi ingenium inde simul cognoscamus:

Ad

e) in *Athenis Wittebergens.* p. m. 56.

f) in *Chron. Sax. Part. I.* p. m. 383.

g) pag. 121. b. & seq.

Credite, nec blando patria retinentur amore,
Sed grave principibus displicuisse suis.
 Non fuit hic animus, sed me tenuistis euntem;
 Sancta ego quæ vidi, causa fuere moræ.
Pergite, nec felix iter intermirare vestrum,
Finierit qui se, ille beatus erit.
Terrenum imperium cæli dedit alta potestas,
Cæleste imperium post quoque fata dabit.
 Si mea vota valent memori sub pectore Petrum
 Condite, nec, qui vos plus amat, alter erit.
Hoc etiam petit atque cupit Lucretia conjunx,
Quæ tantos vellet posse videre duces.
 Pro ducibus salvis gaudet laudatque rotantem,
 Vt servit, multas fundit & illa preces.

Sequuntur alia carmina, eaque breviora, viris doctis nobilissimusque, quos Vitembergæ amicos habuit auctor, inscripta, scilicet R. P. COSWINO curiæ divi Antonii in *Lichtenburg* moderatori & gymnasii Cancellario, magnifico porro & clarissimo militi HENRICO de BÜNAV, illustriss. principum consultori, magnifico denique & splendidissimo militi DEGENHARDO PFEFFINGERO, Sereniss. principum Secretario. Ea autem hoc loco consulto præterimus.

§. X.

De Clypeo P. R. contra Caium.

Dicenda adhuc quedam ante restant, quam in recensendis PETRI RAVENNATIS factis pergamus, nempe de *clypeo* eius *contra doctorem Caium*, qui etiam adfixus est *Sermonibus* eius, huius nostræ editionis. *b)* Sed separatim, in forma quater complicata, excusum est hoc opusculum iam anno MDIII. *Albiburgii* s. Vitembergæ XII. Kal.

b) vid. plag. Nn 3b. usque ad Oo 3b.

Kal. Iulii, uti subscriptio docet. Huic editioni, quæ in manibus meis est, & titulum in fronte habet sequentem: *Clypeus doctoris Petri Ravennatis contra doctorem Caium, impugnantem suum consilium: decatostichon ad auctorem, præceptorem suum, præfixit Nicolaus Marscalcus Thurius, de cuius vita commentatione singulari atque docta exposuit olim b. CHRISTIANVS SCHÖETTGENIUS, scholæ Crucianæ Dresdensis Rector meritissimus. i)* Scilicet sententiam suam dixerat de re iuris feudalis controversa PETRVS RAVENNAS, & ut mihi quidem videtur, iussu principis electoris, hoc ipso tempore, quo venerat Vittembergam. Alius iuris doctor, haud dubie e Vittembergensibus, quem Caium nominare voluit, impugnaverat consilium PETRI nostri, cui autem respondendum esse duxit hoc suo libello. Provocat statim sub initium libelli ad aliquos doctos viros, quorum auctoritate stare velit, ac digna sunt eius verba, quæ adducantur: k) *Quando vult præfatus doctor, inquit, offero me secum disputaturum istam materiam cum libris in manu, in cancellaria principis nostri serenissimi. Ibi enim sunt duo celeberrimi doctores, Ioannes Kitzcher, præpositus, l) & Andreas Becker, qui si iudicium Petri Ravennatis non est fallax, valent acumine ingenii, doctrina & prudentia. Est ibi dominus & magister Henningus, m) qui & peritia litte-*

C 2

i) Prodiit *Dresde* a. 1733. plag. 2. in 4.

k) vid. plag. A2 b.

l) Altenburgensis scil. & Colbergens. eccl. qui, ex equestri familia natus, in Italia litterarum studia profectus est, factus demum rector academiæ Bononiensis. Varia ingenii monumenta nobis reliquit, e quibus dialogum *Lipsiæ* 1516. 4. edit. possideo, ita inscriptum: *Virtutis & fortune dissidium certamen. Leonis pontificis arbitri sententia discussum.* Alia recenset auctor anonymus *centuriæ scriptorum insignium, qui in Lipsiensi, Vittembergensi, Francofordiana ad Oderam academiis, a fundatione ipsarum ad q. 1515. floruerunt,* editus

a IOACH. IOH. MADERO *Helmst.* 1660. 4. sub No. XCII. Edidit etiam KITZSCHERVS noster *Tragicæ-Comædiæ de hierosolymitana profectioe illustrissimi ducis Pomeraniæ, Bogislai X. Lipsiæ* 1501. cuius h. l. non fit mentio, quod miror. Sed imprimis evolvi meretur FREYTAGIUS in *apparatu litterar.* Tom. I. p. 456. qui plura dabit de hoc libello ejusque auctore pag. 458. seqq. ubi & carmina PETRI ac VINCENTII RAVENNATVM ad KITZSCHERVM per scripta exhibentur.

m) HENNINGVS. GOEDE, ecclesiæ OO. SS. Præpositus & iuris professor ordinarius apud Vittembergens. v. SENNERI.

l. c.

rarum & integerrimo iudicio naturali est præditus. Sunt & alii ibi præclari viri &c. &c. Nec denique prætermittenda sunt verba, quibus auctor libellum concludit: n) Posui ego fundamenta stabilia edificio meo, quod vento etiam valido concuti non poterit, & feria tertia post Reminiscere discessi ex curia principis nostri inclyti, novem diebus in itinere steti. Ante Palmarum complevi tria magna consilia cum laude Dei, cui soli sit honor & gloria, cum talem gratiam dederit hominibus.

Laus Deo.

Clypeus doctoris Petri Ravennatis, qui in universitate Gripswaldensium utrumque ius ordinarie legebat, contra doctorem Caium, qui falsis fundamentis conatus est impugnare veritatem.

§. XI.

Quam diu docuerit Vitembergæ.

Alia nunc quæstio altioris indaginis excutienda venit nobis, quam diu scilicet manserit Vitembergæ PETRVS RAVENNAS. Quamvis enim testetur ORTWINVS GRATIVS, o) cujus ductum fere secuti sumus huc usque, peste coactum Vitemberga discessisse RAVENNATEM, annum tamen non adscripsit, quem & alias in sua relatione neglexit. Studui igitur ut annum expiscarer, quo id acciderit, & hunc me quidem reperisse putavi, cum volverem *Compendium Iuris D. PETRI RAVENNATIS*, impressum, ut in fine notatur, *Albiburgi*, pridie nonas Septembres, anno a natali christiano MDIII. 4. cuius libri, ob præfationem NICOLAI MARSCALCI *Thurii* ei præfixam, meminit etiam supra laudatus *SCHOETTGENIVS*. p)

Cum

l. c. p. m. 136. ac inpr. *Anonymous* ille a *MADERO* editus, iam laudatus, sub no. LXXXI. ubi tamen perperam scribitur *Henningus Bode*.

n) loc. cit. plag. C5b.

o) loc. cit. fol. 107. b.

p) loc. cit. p. m. 8. Hunc librum omnium, qui Vitembergæ excusi fuerint un-

quam, primum fortasse iudicavit quidem b. *SCHOETTGENIVS*, sed *Clypeus PETRI RAV.* de quo diximus supra, atate illum antecedit. Vterque libellus impressus est literis Romanis satis elegantibus, impressoris autem nomen nusquam apparet. Frustra ergo b. *VAL. ERN. LOESCHERI* testimonium de libris Vitembergæ a. 1505. &

Cum enim dimidia fere pars hujus compendii typis exscripta esset, hæc ibi notata legi: *Vt videtis, auditores charissimi, pestis nos expellit de universitate. Tempore suo opus inceptum, deo disponente, perficiam. Interea iam scripta non negligatis, sed legatis, bene intelligatis & memorie commendatis, quia disputando alios superabitis, qui opus istud neglexerint. Et pacem deus vobis concedat hoc tempore periculoso.* Sequens autem pagina talem habet inscriptionem: *r) Hæc sunt nonnullæ additiones factæ ad compendium per dominum doctorem Petrum, quando illud publice interpretabatur in hac alma universitate albiburgiensi.* Hinc parum absuit, quin mihi persuaderem, eo ipso, quo venisset anno, MDIII. nimirum, iam abiisse Vitemberga PETRUM RAVENNATEM, pestis periculo fugatum. Sed re diligentius considerata, magis inclinatur animus, pro anno huius sæculi sexto decernere. Etenim hoc anno non solum, pestis causa, Hertzbergam translata est Vitembergensis academia, teste SENNERTO, *s)* sed & intra illud annorum spatium, quod allegavi, varia ingenii monumenta RAVENNATIS nostri edita sunt Vitembergæ ac Lipsiæ, *Sermones* nimirum anno MDV. *Compendium autem Iuris Canonici*, duobus voluminibus a. MDIV. & MDVI. *t)* quod secus tamen factum esse videtur, si iam anno MDIII. Vitemberga discessisset PETRVS RAVENNAS. Refert etiam SENNERTVS, *v)* filium Nostri, VINCENTIVM RAVENNATEM anno MDIV. fauces academia Vitembergensis tenuisse, id quod locum non haberet, si uterque RAVENNAS eodem tempore, anno scilicet huius sæculi tertio, inde abiisset, inprimis cum sæpe laudatus GRATIVS disertis verbis scribit: *x) Quomodo enim, vel quibus modis Alibiori in tanta rerum omnium perturbatione vitam ageres, ubi neque filius,*

C 3

qui

& seqv. editis, quod dedit in *Scromateo* p. 261. in dubium vocavit in his rebus exercitatissimus alias FRID. GOTTH. FREYTAGIVS in *apparatu literar.* Tom. I, pag. 257. qui inde poterit emendari.

q) plag. H4b.

r) plag. H5a.

s) in *Athenis Vitemberg.* pag. m. 56. l.

t) cf. LEICHTVS *de origine & incrementis typographia Lips.* p. m. 84. & 86.

v) loc. cit.

x) loc. cit. fol. 107. b.

qui te observantissime amavit, neque siliola, quae tibi usque blandiebatur, neque principes ambo, qui te illic constituerant, adessent. Inde, mea quidem sententia, vero admodum simile est, non ante annum MDVI. Vitemberga y) Coloniam Agrippinam, tum temporis satis celebrem inter academias Germaniae, se contulisse PETRUM RAVENNATEM: sed iudicium esto penes lectorem.

§. XII.

Colonia inra proficitur. Litterae regis Daciae & Electoris Saxoniae ad P. R.

Colonia igitur, postquam prima vice praegentem audivit PETRUM RAVENNATEM, admirata est viri facundiam atque doctrinam. Inde factum est, ut magistratus urbis decerneret ei professoris in iure primarii honores, quos antea nemini, nisi Germano, in hac academia decretos fuisse constabat. Gratus etiam agnovit Senatus consultum sibi adeo honorificum, ut delatum sibi munus, utrumque *Ius summopere discutiendi*, uti loquitur ORTWINVS GRATIVS, z) susciperet lubentissime. Docuit ab illo tempore summa cum laude apud Colonienfes, & ita quidem, ut varii principes eius opera uti vellent, cuius rei exempla dedit GRATIVS laudatus. Inprimis Daciae rex IOHANNES, omni studio adhibito, tentavit, ut alliceret Nostrum in suas terras. Inter alia ita regem scripsisse GRATIVS refert: a)

Rex Daciae Petro Ravennati felicitatem!

Potimus abs te, domine doctor, ut, si aliquid auctoritatis nomen nostrum apud te habet, in Daciam quam primum venias, ac re, quam scribo, gnaviter considerata, nos omnino visere destines. Sunt hic ardua
que-

y) Non praetermittendum est hoc loco, quod annotavit SCHOETTGENIVS V. C. in *gelehrten Zeitverreibe Misen*. 1742. 8. edit. p. m. 391. §. 4. e rariori libello ANDR. MEINHARDI, *Lipsiae* 1508. typis exscripto sub tit. *Dialogus illustratae, ac augustissimae urbis Albionensis, vulgo Vittenberg*

dicte, vicum minorem Minorum Fratrum, quem inhabitavit PETRVS RAVENNAS Vitemberga, dictum quoque fuisse vicum *Ravennatis*.

z) loc. cit. fol. 103. a.

a) loc. cit. fol. 104. a. & b.

queque negotia tractanda. Sunt lites solvenda. Sunt dubia enucleanda. Sunt leges interpretanda. Quem nostri consulant, habent neminem. Perunt, aperias, quid tua velit nostris in rebus sententia? Haud quenuquam esse aiunt, qui tui in utriusque iuris interpretatione sit similis, cum in serinio pectoris tui (sic enim iam persuasi mihi) iura queque contineas. Ob quam rem velim labores, ut rebus posthabitis omnibus me expleas desiderio sapientie tue. Quod si feceris, (facies autem indubitato) permultos hic fautores & glorie & dignitatis, tum me quidem ipsum tui amantissimum senties. Vale!

Suos insuper Legatos miserunt MAGNVS & BALTHASAR, duces Magnipolenses serenissimi, qui effulis precibus a Nostro contenderent, ut ad nobilium virorum consilium cœtumque ditionis sibi subiectæ veniret. b) Neque princeps elector Saxoniæ FRIDERICVS III. pro sapientia sua cessavit, per iteratas litteras, sua ipsius manu scriptas, monere PETRVM RAVENNATEM, ut Vitembergam rediret cum pristina dignitate. Ejusmodi litterarum exemplum servavit GRATIVS c) sæpe citatus, quod est tale:

Cum te novimus, doctor, & nostrum & studii nostri patrem singularemque patronum, cupimus abs te magnopere, nobis consulas, quod tam laudabile opus per te non honorifice minus, quam laudabiliter inchoatum, in suo vigore permaneat, & ruinam ullam non patiatur. Vastum est, fateor, & grave, & non ferendum, quod nuper omnes ex tuo discessu vulnus accepimus. Heu! heu nos infelices! (quis enim in tanta rerum perturbatione non mareat) omnes ingeminant, qui tanto ac tam sollemni doctore orbatī sumus. Pereat teterrima pestis! Pereant fortunæ blandimenta! Accedant dies illi, quibus Petrum Ravennatem quoque visere possimus. His et aliis verbis, vir doctissime, se populus omnis exasperat, qui in præcordiis animi mei collocantur. Magnis urgeor simulis, me dolores excruciant, nec aliud meditor, quam ut te quam-

pri-

b) ORTW. GRATIVS l. c. fol. 104. b. c) loc. cit. fol. 109. b.

primum revifam, quod autem futurum credes, fi contingat, ut cum
 priſtina dignitate una eſſe poſſimus. Cogita et te ipſum recollige,
 quanta nos delectatione et voluptate privaveris. Quam ob rem te amo-
 ris noſtri cauſa rogo, litterarum cauſa hortor, fratris mei gratia com-
 moveo, ut dimiſſo iſthic egregio tuo docendi munere, ad nos (modo per
 id non inglorius ſies) quamprimum venias. Ego interea, et chariſſi-
 mus meus frater, quae ad honorem tuum pertinere videbuntur, ſtudio-
 ſe diligenterque curabimus. Vale diu noſtrae academiae decus et co-
 lumna!

§. XIII.

Recitat coram Maximiliano I. Imp.

Tanta PETRI RAVENNATIS fama excitatus quoque Maxi-
 milianus I. Romanorum Imperator auguſtiſſimus, cuius divinum
 ingenium ac inſignem in litteras favorem praedicant auctores fide
 digni, d) magno eum videndi atque audiendi deſiderio flagravit. Ut
 itaque voti ſui fieret compos, hunc ad ſe vocari iuſſit, id quod Co-
 loniae accidiffe equidem putavi, cum comitia ibidem celebraret anno
 MDV. in quibus Philippi Palatini, ſuperiore anno proſcripti & ma-
 gna ditionis parte mulctati, reconciliatio cum Caſare & Imperii ſta-
 tibus, ſingulari ſtudio Friderici, Electoris Saxoniae, eſt facta e)
 Verum enim vero ſi certum eſt id, quod ſupra poſuimus, ante an-
 num MDVI. Vitemberga non abiſſe Noſtrum, alio loco cum Im-
 peratore colloquendi poteſtatem habuiſſe oportet, quem tamen in
 medio relinquimus, nec deſinire audemus. Audivit autem Maxi-
 milianus PETRUM RAVENNATEM nocturno tempore, &, ut GRA-
 TII verbis uti liceat, in grabatulo quieſcens, f) adſtante magna Lega-
 torum,

d) De inſigni favore Maximiliani I. Imp. docte & eleganter, uti ſolet, ſcripta, quae
 in poeſi extat diſſertatio viri illuſtris ION. cum fruſtu conſuli poterit. Prodiit autem
 GOTTL. BOEHMII, Conſil. aul. & Hi- Lipſiae a. 1756. 4.
 ſtorio-graphi Elect. Sax. celeberrimi, praec- e) cf. CHYTRÆVS I. c. p. m. 425.
 ceptoris quondam ac fautoris venerandi, f) loc. cit. fol. 104. a.

rorum, Iuris doctorum nobiliumque corona, primum carmina recitantem, quæ legi possunt in libro *Sermonum*, g) & post hæc de dignitate imperatoris differentem e libello de potestate Papæ & Imperatoris. Hæc ipse Noster refert & addit: h) *Coram prefato serenissimo Rege (Maximiliano) quandam experientiam memoria feci, qua visa & ipse Rex & omnes adstantes obstupuerunt concordique voce retulerunt, illud ætate nostra amplius visum non fuisse, & me Rex egregio munere donavit.*

§. XIV.

Scripta Coloniae edita.

Quam vero iam pridem ex merito consecutus erat eruditionis famam, eandem Coloniae quoque propagavit scriptis editis PETRVS RAVENNAS. Non enim solum novam editionem *Sermonum*, quos Vitembergæ antea habuerat, curavit anno MDVII. de qua supra dictum est satis, sed & eodem anno *Compendium juris pontificii limatissimum* iterata vice Coloniae prelo subiecit. i) De novo autem *Lexicon* quoddam iuris prodire fecit, cuius inscriptio est talis: *Alphabetum aureum famatissimi Iuris utriusque Doctoris & Equitis aurati dni. Petri Ravennatis itali. quod ob publicam scholasticorum utilitatem. ac ut multa ex tempore in utroque Iure, tum opponendo, tum respondendo, tum etiam determinando, memoriter pronunciare possent. in lucem edidit. atque amplissime Germanorum universitati Coloniensi nuncupavit. Anno M.CCCC.VIII. fol. min.* In fine libri autem sequentia leguntur: *Opus hoc iucundissimum in litteraria excudina ingenuorum librorum Quentell primitiali hac impressione assabre transcriptum est. Anno supra M. D. octavo. ad Nonas Martias.* Proloquium editoris, *Gualtheri Tangherii*, *Busciducensis*, liberalium disciplinarum magistri, iurisque pontificii symmathetis ac mendorum huius operis vindicis,

g) loc. cit. plag. Mm1a.

h) loc. cit. plag. Mm1b.

i) cf. JOSEPH. HARTZHEIMII *bibliotheca Coloniensis*, Colon. Agripp. 1747. fol. 280. seqv.

dicis, exhibet b. SEELENIVS. k) Sequuntur fol. 83. b. dicta quaedam notabilia quasi extravagantia & sine ordine alphabeti, ac inprimis hoc loco confirmat auctor quaestionem in fine compendii iuris canonici a se excussam, de *suspensis contritis non tenendis in patibulo, sed sepeliendis*. Occurrunt porro fol. 87. a. *Allegationes & conclusiones in materia consuetudinum*, fol. 98. b. autem: *Notabilia quaedam dicta & Singularia utriusque juris*, fol. 102. b. denique post epistolam ORTWINI GRATII, Davenreni, bonarum artium professoris, ad PETRUM RAVENNATEM, scriptam Coloniae Kalendis Martiis anno MDVIII. eiusdem auctoris libellus extat, quo in recensendis PETRI RAVENNATIS fati inprimis usi sumus, ita inscriptus: ORTWINI GRATII Davenreni ad PETRUM RAVENNATEM *sue peregrinationis Criticomastix, in quo multa de rege Romanorum Maxemiliano. Ioanne Danorum rege. Federico Saxonum Duce Ro. Imp. electore. Bugislao Duce Pomeraniae. Augustino Venetorum Duce. & de laudibus felicis Agripinae cum admiranda rerum novarum varietate in laudem Doctoris eiusdem perscribuntur*. Ad finem huius libelli fol. 112. a. adjecit PETRUS RAVENNAS epistolam ad GRATIUM scriptam, qua laborem ejus in se defendendo susceptum laudat atque probat. Integram adscribere placet:

PETRUS RAVENNAS V. I. D. ORTWINO GRATIO, Davenreni, fautori meo & amico semper dilecto S. P. D.

Accepi librum tuum, vir praestantissime, qui Criticomastix meae peregrinationis inscribitur, in quo & oratorem te ostendis, & poetam, meique nominis acerrimum defensorem. Mordes mordentes me & pungentes omnino confodis. Describis discessum meum ex Italia, cui (ut tu in elegantissimo tuo opere bene locas) sine maximo meo honore respondere non possum. Habeo tibi gratiam, mi Ortwine, quod in hoc libro tuo meum nomen posteritati commendaveris atque ita laudaveris,

k) in *Selectis litterar.* p. m. 680. n. 6.

ut nemo omnium, quam tu, id melius facere potuisset. Recte enim scripsisti & bene. Nam meae peregrinationi tantus honor debetur, ut paucis (si liceat cum modestia dicere) contigisse credam, quae mihi cum summa omnium honestate contigerunt. Et quae de principibus scripsisti, nemo unquam falsa inveniet. Enumeras claros & nobiles viros felicitis Agrippinae, quos mei amantissimos esse cognovisti. Ponis librorum meorum enumerationem. Das ubique multas laudes, aeternos titulos, divina praeconia. Vinam tam vere laudari possem, quam plene pro tua in me humanitate abs te commendor. Nihil mihi iucundius. Nihil ad immortalitatem mei nominis illustrius. Gaudeo, quod laudor a te, hoc est, a viro docto & probato, & a nemine adhuc unquam satis laudato. Tibi sepe uni conveniunt, quae mihi tam multa tribuis. Hoc ipse experimento didici. Hoc anno praeterito in actu quodlibetico egregie ostendisti, cum de philosophia & septem artibus luculentissime perorares. Hoc viri doctissimi de te referunt, inter quos est Ioannes Boriscus, Vratislaviensis, nostri amantissimus, qui nuper in aedibus nostris, Episcopo Sverinensi praesente, te suum discipulum fuisse, nunc autem praecceptorem esse dicebat. Miratur igitur iam tua oratione, quam in honorem meum descripsisti. Letare tuo tali ac tanto bono, & frueri una cum fortuna & gloria, tum etiam natura & moribus tuis, unde maximus est fructus iucunditasque sapienti. Legant scripta tua amici mei, ut illorum nomen nobilitius fiat. Legant auditores & discipuli nostri, ut me magis diligant & tuam in amore fidem admirentur. Legant invidi, ut livore pereant. Legant detractores, ut cum ratione insaniant. Legant hostes, ut debellantur. Legant Itali, ut mihi congratulentur & tibi faucant. Legant posterum, ut me celebrem vixisse sciant, & te virum doctissimum mei observantissimum fuisse non ignorent. Quod autem variis argumentis mihi hic permanendum suades, libenter accepi. Facis autem, quae amicis decet. Ceterum tanta est omnium de me in Italia amicorum expectatio, ut me illis diutius subtrahere non audeam. Legisti litteras, quibus me rector Patavinus nititur in patriam revocare. Vidisti hic Episcopum Sverinensem, qui id ipsum tum suapte voluntate, tum litteris multorum diligen-

ter est molitus. Verantamen tam diu hic manebo, donec F. Iacobo Hæchstraten, S. Theol. Prof. dignissimo ad obiecta quarundam mearum in iure opinionum respondero. Ita enim respondebo, ita scribam, ut me virum esse meminerit. Ignorat naturam Italarum, qui sibi verba dari non patiuntur. Habeo librum de feudis in manibus, cum quo propediem exhibunt in lucem, quæ contra magistri nostri positiones valere cognovero. Vale decus tuorum. Valeant etiam bene illi, qui me honorant & diligunt, quibus ut me sæpe commendes te oro, & cura, ut tuæ orationes quodlibet primis edantur diebus, quo mecum in Italiam proficiantur. Iterum vale!

§. XV.

Colonia expellitur per invidiam.

Sed meritorum fama indies crescente, dum Coloniae versaretur PETRVS RAVENNAS, tamen malevolorum obtrectationes atque invidiam effugere non potuit. Testis huius rei est GRATIVS, ita scribens: 1) Sunt, qui — novum te hominem appellitent. Sunt, qui cavillose vulpinentur: Miramur, Petrum Ravennatem provincia sua exeuntem ad nos profugisse. Miramur hanc terram alienam incolere, patriam contemnere, Germanos amplexari, peregrinos docere, sedem mutare, alienis potius, quam suis fidere. Ac in primis adversarium Noster habuit, ut patet ex epistola ad GRATIVM paullo ante a nobis prolata, IACOBVM HOCHSTRATANVM, Theologiae professorem apud Colonienfes, acerrimum illum hostem immortalis nostri LUTHERI. Iste nimirum contra PETRVM RAVENNATEM dimicavit edito libello, cui titulum fecit: *Defensio scholastica principum Alemannie in eo, quod sceleratos detinent insepultos in ligno, contra Petrum Ravennatem.* Ad calcem quæstiones alias duas de eodem Ravennate adiecit. Prima, an pro simplici furto licitum sit hominem occidere? Altera, an de iure concedendum sit, quod scholares Itali absque meretricibus vivere non possint? Prodiit prima vice, teste IOSEPHO HARTZ-

1) loc. cit. fol. 104. b.

HEIMIO *m*) V. C. *Coloniae* apud *Iob. Landen* anno MDVIII. 4. Sed repetitio facta est sequentibus annis huius sæculi nono & undecimo, cuius prior *Iustificatorium*, posterior autem *Proteclorium principum Alemannie* audit, uti ex eodem HARTZHEIMIO didici: nam libellum ipsum *Dresdæ* ac *Lipsiæ* frustra quaesivi. Adversario suo respondere voluit RAVENNAS, &, ut ipse ait, in epistola ad GRATIVM supra exhibita, cum libro de Feudis suæ sententiæ defensionem divulgare in animo habuit, nec dubito, quin steterit promissis, certi tamen nihil hac de re proferre possum, cum primam libri editionem Maximiliano I. Imp. inscriptam non inspexerim: nam in alia recentiore, *Coloniae* anno MDLXVII. 8. typis expressa, qua usus sum, dictæ controversiæ haudquaquam fieri mentionem, certum est. Eo autem processisse hostium furorem atque rabiem, ut *Colonia* pellerent PETRVM RAVENNATEM, testis idoneus est HENRIC. CORN. AGRIPPA, *n*) a FREYTAGIO *o*) & GREGORIO *p*) VV. CC. citatus. Quo autem anno id acciderit, non constat.

§. XVI.

Quorsum inde abierit, incertum.

Iniquiora hæc fata, quæ præter merita RAVENNAS noster *Coloniae* expertus est, eundem sine dubio ex omni *Germania* protruserunt. Patriæ antior iam olim moverat ipsum, ut *Gryphiswalda* discederet & *Vitembergæ* remaneret invitus, licet in vitroque loco summis honoribus ornatus. Iam itaque *Colonia* fugatum *Italiam* repetiisse verò haud absimile putabit, quicumque meminerit, magnum semper apud *Italos* fuisse PETRI RAVENNATIS nomen. Inde & GRATIVS scribit: *q*) *Sic te honorant Veneti, ut, quem magis te honorent, habeant neminem. Ita a Patavinis dili-*

D 3

gere,

m) in *bibliotheca Coloniensi* fol. 144. ubi & plura de Nostro leguntur e GRATII libello, fol. 280.

n) vid. *Oppa* Tom. II. epist. 60. lib. II. pag. 105. f. & lib. VII. pag. 363.

o) in *apparatu litter.* Tom. I. pag. 33.

p) in *Spicileg.* §. VIII.

q) loc. cit. fol. 108. b.

gere, ut ibi per litteras revocare non desinant. At vero cum HIERONYMVS RVBEVS, r) quem alias laudavi, s) nihil plane habet de reditu PETRI RAVENNATIS in Italiam, ac potius Vittembergæ decessisse Nostrum tradit, ex errore tamen, uti patet, equidem non refragarer, si quis, nunquam in patriam rediisse, sed in claustro vitæ finem expectasse ipsum, contenderet. Id enim in votis erat Nostrum iam tum temporis, cum Vittembergam veniret. Id ipse factus est in carmine ad principes Saxonie supra allegato: *Me claustrum expectat &c.* Ac eodem anno, cum *Clypeum contra D. Cœlium* ederet Vittembergæ, scilicet MDIII sequentia adiecit in fine libelli: *Sciant auditores mei & amici charissimi, Itali & Alemanni, quod deo optimo maximoque ita disponente ego & uxor mea Lucretia omnia mundi reliquimus & habitum fratrum & sororum de penitentia sancti Francisci v) sumpsimus & eorum regulam publice & solemniter professi sumus &c. &c.* Quo magis autem dubia sunt ultima fata PETRI RAVENNATIS, eo maiori attentione digna mihi visa sunt, quæ narrat HARTZHEIMVS x) de variis librorum viri huius celeberrimi editionibus *Lugduni* factis intra annos MDXI. & XVII. ac de impresso ibidem ORTWINI GRATII libello, *Criticomastix peregrinationis Petri Ravennatis*, dicto. Inde sane coniectura asequi vellem, e Germania in Galliam transisse Nostrum & *Lugduni* vixisse circa hoc ipsum, quod indicavi, tempus. Quoniam vero alia nobis defunt documenta, quibus hanc coniecturam nostram suffulciamus, nihil addimus, lectori ea de re liberum iudicium relinquentes.

TVO
 r) *Historiar. Ravennar.* lib. VII. pag. m. 65.
 s) in *Corollario ad hist. Petri ac Vincen-
 tii Ravennarum* pag. 4. 5.
 v) Eadem quoque leguntur in libro *Ser-
 monum* supra cit. pag. m. 121. a.
 x) Ex hoc fonte prognatae disputatio-
 nes HOCHSTRATANI, Dominici, con-
 tra PETRVM RAVENNATEM, de qui-
 bus supra diximus, quisque facile perspi-
 ciet, cui nota sunt, dissidia inter huius
 sectæ homines & Franciscanos, ob imma-
 culatam Mariæ conceptionem, cum maxi-
 ma animarum contentione, circa hoc ipsum
 tempus, agitato.

H. N. in *bibliotheca Calottens.* fol. 280. f. &
 fol. 262.

TVO autem iudicio cum hanc ipsam de PETRI RAVENNA-
 TIS per Germaniam factis commentationem nostram sistimus,
 VIR MAXIME REVERENDE, facimus id non sine ingen-
 ti voluptate. Novos etenim honores, elementissime TIBI de-
 cretos, dum auspicaris, bene intelligimus, id non, nisi benignissi-
 mi Numinis cura atque providentia accidisse. Gavisus est patria
 de TE cive suo, cum TE Diaconi munus rite obeuntem Ar-
 chi - Diaconi honores cum plausu suscipere videret. Gaudet
 nunc eo magis illa, cum TIBI ad gravissimum Pastoris ac Su-
 perintendentis munus, post beatam ἀνάμνησιν Ven. KLOTZII *) no-
 stri, evecto, viva voce acclamat: *Hoc erat in votis!* Quidni & nos
 gaudeamus, qui nunc arctiori vinculo TEcum, Ephoro diceceseos
 constituto dignissimo, constricti sumus, ob ministerium sacrum,
 quod ecclesiis nostris præstamus? Gratulamur TIBI proinde hanc
 dignitatem ex animo, ac nobis ipsis felicitatem illam gratulamur.
 Dudum perspeximus TVAM fidem, TVAque merita, quæ si
 multis enumerare vellemus, veniret omnino in mentem, subve-
 reri, ne TVAM offendere modestiam videremur. Nihil magis
 optamus, quam ut per longam annorum seriem ἐπισκοπήν TVAM
 ita ornes, ut in summi Numinis gloriam cætusque purioris, ac in-
 primis diceceseos salutem, labores TVI cedant omnes. Deum inde pre-
 camur Opt. Max. velit TIBI semper adesse sua gratia, eaque omnia
 TIBI largiri, quæ TVAM, TVORVMque felicitatem augere
 possint quam maxime. TVO autem amoris atque benevolentiae
 ut nos habeas commendatissimos, etiam atque etiam rogamus.

*) M. IOH. CHRISTIAN. KLOTZIVS
 placide obdormivit d. 2 Sept. a. 1776. post-
 quam a. 1729. Archi. Diaconus ecclesie Bi-
 schoffswerdensis constitutus ab ao. 1739.
 Pastoris & Superintendentis hujus dice-
 ceseos munus gravissimum cum laude gessit,
 quam & varia ingenii monumenta prædi-

cant in orbe erudito. Vitam eius diligen-
 ter conscripsit b. IOH. CHRISTIANVS
 STERNIVS, ICtus & Consul Bischoffs-
 werdens. meritissimus, inter vitas Pastorum
 & Superint. Bischoffswerd. vernaculo ser-
 mone editas *Dresda & Lipsia* a. 1754. 8.
 pag m. 130. seqq.

ULB Halle

3

005 039 657

B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

Inches
Centimetres

117
H. 66
Q.N. 266, 23
M. I, 5. 11, 482.

F A T A
P E T R I R A V E N N A T I S
P E R G E R M A N I A M .

Q V I B V S E X P O S I T I S

V I R O

M A X I M E R E V E R E N D O A M P L I S S I M O D O C T I S S I M O Q V E

D O M I N O

I. I O H A N N I G O T T L O B
S T E R N I O

B I S C H O F F S W E R D E N S I S E C C L E S I A E P A S T O R I P R I M A R I O E T
D I O E C E S E O S S V P E R I N T E N D E N T I C L E M E N T I S S I M E
C O N S T I T V T O

N O V O S H O N O R E S

Q V O S

I I T D O M . Q V I N Q V A G E S . A . O . R . M D C C L X X V I I .

E X A N I M O G R A T V L A N T V R

P A S T O R E S A T Q V E D I A C O N I

E C C L E S I A R V M E P I S C O P I I N S V L A M C I R C V M I A C E N T I V M V T R I V S Q V E
C I R C V L I H V I V S E P H O R I A E

I N T E R P R E T E

I. C A R O L O C H R I S T I A N O G E R C K E N I O

P A S T . S T O L P E N S . E T D I O E C E S . B I S C H O F F S W E R D E N S . A D I V N C T .
P R I M A R . S O C I E T A T I D R E S D E N S . C H A R I T A T I S A C
S C I E N T I A R . A D S C R I P T .

D R E S D A E

E X O F F I C I N A H A R P E T E R I A N A .

